

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Lina kahjurite tunnustamise juhend

Koostas: Tiiu Annuk, 2019.a.

Kupramähkur (*Phalonia epilinata*)

Libliktiibade sirulaius 14...16 mm, eestiivad kollakad, pruuni äärisega, keskel märgatava pruuni ristriibuga. Tagatiivad hallikad. Munad on algul valkjaskollakad, hiljem erkkollased. Vastsed on kuni 10 mm pikkused rohekasvalged röövikud, keha kaetud üksikute karvakestega. Nukud tumekollased. Talvituvad röövikuna võrgendist kookonis taimejäänustel, mulla pealmises kihis, harva ka kupras. Röövikud nukkuvad kevadel mai lõpul või juuni algul. Liblikad lendlevad juulis. Munad munetakse ühekaupa, harva 2...4 kaupa lina ülemistele lehtedele või tupplehtedele. Munemine langeb kokku tavaliselt õiepungade moodustumisega ja vältab harilikult õitsemise lõpuni. Üks emane võib muneda kuni 200 muna. Koorunud röövikud toituvad 3...4 nädalat. Eestis võib esineda tõenäoliselt üks põlvkond. Röövikud toituvad kupras seemnetest ja seemnekambri seintest. Üks röövik võib kahjustada mitut kupart. Kahjustatud kuprad küpsevad tervetest varem. Hiljem on kuprasse näritud auk.

Kontroll. Varajane külv ja kiire koristamine. Koristusjärgne künd talvituvate röövikute hävitamiseks. Kontrollida õitsemise algusest alates röövikute esinemist õitel.

Linariplane (*Thrips linarius*)

Valmikud on 0,5...1,0 mm pikad hallikaspruuni keha ja ripsmetega ääristatud kahe paari tiibadega. Munad määrdunudvalged. Vastsed sarnanevad valmikuga, kuid on tiivutud, keha kollaka varjundiga. Neidised hallikaskollased ja tiiva algetega. Talvituvad mullas valmikujärgus. Väljalend algab, kui õhutemperatuur on tõusnud 14°C-ni. Algul toituvad mitme umbrohu õitel, hiljem siirduvad linale. Munad paigutab emane taime ülemisse ossa – kasvu- või õiepunga. Üks emane muneb kuni 80 muna. Koorunud vastsed toituvad taime mahlast. Neidisejärgu lõpul siirduvad mulda, kus järgneb valmikujärk ja jäävad samasse järgmise vegetatsiooniperioodini. Aastas annab ühe põlvkonna. Kahjustavad nii vastsed kui valmikud, imedes lina mahla, mistõttu taimeleht kiprub, värvub punakaks ja vars kõverdub. Kasv seiskub. Kasvukuhiku vigastamisel hargneb taime põõsaks, halveneb kiu kvaliteet, langeb kiu- ja seemnesaak. Õitsemiseelse kahjustuse tagajärjel õied ei avane ja langevad maha. Kahjustust esineb kõikjal, kus kasvatatakse lina.

Kontroll. Varajane külv, taime kiiret algarengut soodustav agrotehnika. Õigeaegne koristamine ja põllu sügiskünn mulda talvituma asunud ripslaste hävitamiseks. Kahjuri arvukal esinemisel võib taimi pritsida insektitsiididega

Lina-tähtöölane (*Autographa gamma*)

Valmikute tiibade sirulaius on 36...48 mm. Eestiivad on terashallid kuni punakaspruunid, servad tumedamad, eestiiva keskel hele joonis, mis kokkupandud tiibadel paistab gamma-tähena. Tagatiivad hallid pruunika tagaservaga. Munad on ümmargused, kollakasrohelised. Vastsed on hallikas- kuni mustjasrohelised või isegi sinakasrohelised 12-jalgsete röövikud. Vastse keha pikkus 45 mm. Kesk selga valkjad triibud. Kõhu pool tumedam. Liigub edasi iseloomuliku maamõõtja sammuga. Nukk on tumepruun ja paikneb võrgendist kookonis. Liblikate lendlus algab juuni II dekaadil. Emane paigutab munad ühekaupa või kogumikuna nii umbrohtudele kui kultuurtaimedele, eelistades liblikõielisi. Üks emane muneb kuni 600 muna. Pärast koorumist toitub röövik samas, hiljem siirdub teistele taimedele. Talvitub mullas nukuna. Kahjustab röövik, kes sööb rohttaimede maapealseid osi - lehti, varsi, õisi jm. Kahjuri rohkuse korral võib taimed täielikult hävitada.

Kontroll. Kahjustab üle 90 taimeliigi. Eestis on kahjurit leitud hernelt, söögi- ja söödapeedilt, rapsilt ning linalt. Umbrohtude hävitamine põllul ja selle ümbruses. Korralik sügiskünd (talvituvate nukkude vigastamine).

